

VI.5 Matice a lineární zobrazení

Poznámka. V tomto oddíle ztotožňujeme \mathbf{R}^n a $M(n \times 1)$.

Definice. Řekneme, že zobrazení $f : \mathbf{R}^n \rightarrow \mathbf{R}^m$ je **lineární**, pokud platí:

- (i) $\forall \mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{R}^n : f(\mathbf{u} + \mathbf{v}) = f(\mathbf{u}) + f(\mathbf{v})$,
- (ii) $\forall \lambda \in \mathbf{R} \forall \mathbf{u} \in \mathbf{R}^n : f(\lambda \mathbf{u}) = \lambda f(\mathbf{u})$.

Definice. Řekneme, že matice $\mathbb{A} \in M(m \times n)$ **reprezentuje** zobrazení $f : \mathbf{R}^n \rightarrow \mathbf{R}^m$, pokud platí

$$\forall \mathbf{u} \in \mathbf{R}^n : f(\mathbf{u}) = \mathbb{A}\mathbf{u} = \begin{pmatrix} a_{11} & \dots & a_{1n} \\ \vdots & & \vdots \\ a_{m1} & \dots & a_{mn} \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} u_1 \\ \vdots \\ u_n \end{pmatrix}.$$

Věta 18 (reprezentace lineárních zobrazení). *Zobrazení $f : \mathbf{R}^n \rightarrow \mathbf{R}^m$ je lineární právě tehdy, když existuje matice $\mathbb{A} \in M(m \times n)$, která reprezentuje f .*

Věta 19. *Nechť zobrazení $f : \mathbf{R}^n \rightarrow \mathbf{R}^n$ je lineární. Pak jsou následující tvrzení ekvivalentní:*

- (i) f je bijekce (tj. je prosté zobrazení \mathbf{R}^n na \mathbf{R}^n),
- (ii) f je prosté zobrazení,
- (iii) f je zobrazení \mathbf{R}^n na \mathbf{R}^n .

Poznámky. (1) Z Věty 15 plyne, že lineární zobrazení $f : \mathbf{R}^n \rightarrow \mathbf{R}^n$ je bijekce, právě když jeho reprezentující matice je regulární.

(2) Jestliže matice $\mathbb{A} \in M(n \times n)$ není regulární, pak podle Věty 19 existuje vektor pravých stran $\mathbf{b} \in M(n \times 1)$, pro který má soustava $\mathbb{A}\mathbf{x} = \mathbf{b}$ alespoň dvě různá řešení. (Lze vzít $\mathbf{b} = \mathbf{o}$.)

(3) Z předchozí bodu plyne, že ve Větě 15 lze přidat další ekvivalentní podmínku: Pro každé $\mathbf{b} \in M(n \times 1)$ má soustava $\mathbb{A}\mathbf{x} = \mathbf{b}$ nejvýše jedno řešení.

Věta 20. *Nechť $f : \mathbf{R}^n \rightarrow \mathbf{R}^m$ je lineární zobrazení reprezentované maticí $\mathbb{A} \in M(m \times n)$ a $g : \mathbf{R}^m \rightarrow \mathbf{R}^k$ je lineární zobrazení reprezentované maticí $\mathbb{B} \in M(k \times m)$. Potom složené zobrazení $g \circ f : \mathbf{R}^n \rightarrow \mathbf{R}^k$ je lineární a je reprezentováno maticí $\mathbb{B}\mathbb{A}$.*

Poznámka. Z Vět 19 a 20 plyne poznámka (iii) z oddílu VI.2.